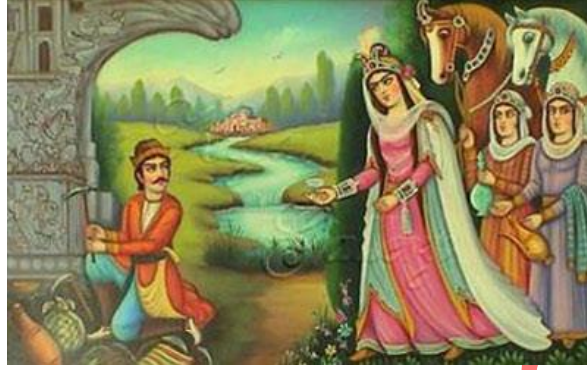

Xosrov və Şirin (Nizami)

Xosrov və Şirin bir müddətdir ki, bir-birləri ilə görüşürdülər və bir gün Xosrovun Şirinə aşiq olduğu günü (fərz edək ki: şənbə günü) gəlir. Xosrov ya Şirinə daş-qaş (J) hədiyyə edə bilər, ya da ona bir mahnı oxuya bilər (S). Şirin daş-qaş istəyir. Əgər Xosrov onu həqiqətən sevsəydi, onun gözlərindən onun xahişini oxuya bilərdi. Əslində, Şirin bunu ona iki həftə əvvəl Xosrov öz taxtını geri qaytarmağı tələb edəndə son yarım saat qalanda demişdir. İlk dəfə olaraq Şirin Xosrova ərə getməyə razı olmur və ilk öncə Xosrovdan taxtını geri qaytarmağı tələb etmişdi. Buna görə də Şirində ilk dəfə Xosrovun onu hələ də sevib-sevməməsindən şübhələnirdi. Gəlin bunu L hadisəsi adlandıraraq. Konkret desək,

$$P(L) = 0.95$$

Şirin fikirləşir ki, əgər Xosrov onu seversə, ona $P(J|L) = 0.80$ ehtimalı olan daş-qaş hədiyyə edəcək yaxud

$$P(S|L) = 0.20$$

ehtimalla mahnı oxuyacağına da bilir. (Şirin məhz belə düşünür, unutmayın ki, Xosrov zahirən, mənşəcə diqqətə layiq olsa da, mənəviyyatca çox yoxsuldur, hərdəmxəyaldır, məhəbbət aləminə biganə, zövq və səfa düşkünü olan laübalı bir şahzadədir.). Əgər Xosrov artıq onu sevmirsə,

$$P(S|L^c) = 0.80$$

ehtimalla O, Şirinin nəyi sevdiyi və ya ona mahnı oxuyacağı barədə heç bir fikri olmayacaq (yaxud daha real desək, Şirinin əvvəlki il üçün istədiyi gülləri verə bilərdi və ya aşiq olduğu gününü ümumiyyətlə unudacaq). (Qeyd: Mahnı oxumaq Xosrov üçün çox utancverici ola bilərdi və həmçinin daha ucuz bir yanaşma sayırdı). Sonda Xosrov Şirin üçün mahnı oxusaydı Şirin onu dərhal tərk etməli idi? Bayes teoreminə görə, Şirinin Xosrovun dispozişiyasına dair sonrakı inamı aşağıdakı əlaqə ilə verilir.

$$P(L|S) = \frac{P(S|L)P(L)}{P(S|L)P(L) + P(S|L^c)P(L^c)} = \frac{(1 - 0.8)0.95}{(1 - 0.8)0.95 + 0.8(1 - 0.95)} = \frac{\frac{2}{10} \cdot \frac{19}{20}}{\frac{2}{10} \cdot \frac{19}{20} + \frac{8}{10} \cdot \frac{1}{20}} = \frac{38}{46} \approx 0.826$$

Bunun Şirin üçün yaxşı olub-olmayacağına onun özü qərar verməsini gözləməli olacaydı.

Faciə burasındadı ki, Şirin Fərhadı sevmirdi və ona yalnız mahir bir sənətkar kimi hörmət bəsləyirdi.

İBRAHİM İSMAYIL OĞLU